

IZHAJA VSAK DAN

tudi ob nedeljah in praznikih ob 5., ob posebnosti ob 8. zbroj. Pesmišne štev. se prodajajo po 3 nrb. (6 stot.) v mnogih tabakarnah v Trstu in okolici, Gorici, Kranju, Št. Petru, Porečju, Sežani, Nabrežini, Sv. Luciji, Tolminu, Ajdovščini, Dornbergu itd. Zastarele štev. po 5 nrb. (10 stot.).

OGLASI SE RAČUNAJO NA MILIMETRE v širokosti 1 kolone. CENE: Trgovinski in obrtni oglasi po 5 st. sm. oglasnice, zahvalo, poslanice, oglasi denarnih zavodov po 30 st. sm. Za oglase v tekstu lista do 5 vrst 20 K, vsaka nadaljnjaja vrsta K 2. Mali oglasi po 4 stot. beseda, najmanj pa 40 stot. Oglase sprejema Inzeratni oddelček uprave „Edinosti“. — Plačuje se izključno le upravi „Edinosti“. Plačljive in strošljive v Trstu.

EDINOST

Glasilo političnega društva „Edinost“ za Primorsko.

V edinosti je moč!

NAROČNINA ZNAŠA

za celo leto 24 K, pol leta 12 K, 3 mesece 6 K; na naročbe brez dopolnilne naročnine, se uprava ne odira. Naročnina na nedeljsko izdajanje „EDINOSTI“ stane: za celo leto Kren 5.20, na pol leta Kren 2.60.

Vsi depisi naj se pošiljajo na uredništvo lista. Nepravilna pisma se ne sprejemajo in rekapit se ne vračajo. Naročnino, oglašje in reklamacije je pošiljati na upravo lista.

UREDNIŠTVO: ulica Giorgio Galati 13 (Narodni dom) Izdajatelj in odgovorni urednik **STEFAN GODINA**. Lastnik in odgovorni urednik „Edinosti“: Natišila Tiskarna „Edinost“ vpisana zadruga z omejenim poročstvom v Trstu, ulica Giorgio Galati štev. 18.

Pošilje hranilni račun št. 841-652. TELEFON št. 11-57.

Slovenci
rojaki v mestu in okolici!

S 30. dnem t. m. imajo se naznanilnice za ljudsko štetje nahajati v rokah onih, ki so pozvani, jih izpolniti, vseh onih torej, ki imajo stanovanje v mestu ali v okolici, v tuji ali lastni hiši. S 3. dnem prihodnjega meseca morajo naznanilnice biti izpolnjene.

Tik pred temi kratkimi dnevi, polnimi dela in po svojih posledicah usodepolnimi, v resni uri — resno besedo!

Slovenci, mestni in okoliški, storite svojo dolžnost, napnite vse moči, da se pri tem ljudskem štetju izkažete. Vaša kulturna zrelost in Vaše resnično število.

Pozorno sledite pozive in pouke Vašega narodnega vodstva!

Zahtevajte vsak svojo naznanilnico. Če je sami ne znate izpisati, obrnite se do zanesljivih rojakov v prostorih, kateri Vam se naznanijo.

Pripravite listine (rojstne in poročne liste, domovnice); poskrbite izpiske iz rojstnih knjig za dečke in mladeniče, rojene v času od 1891. do 1901. leta.

Poučujte svoje, dramite in poučujte rojake!

Predvsem pa pomnite: Vsakdo ima le en občevalni jezik, katerega mu je dala mati, družina, rodna zemlja; Vaš občevalni jezik ni torej oni, katerega so Vam morda usilili v službi, v napačni šolski vzgoji, nego oni, katerega Vam za takega določa Vaša narodna zavest. Občevalni jezik Vaš je torej slovenski! Le tega zapišite, oziroma dajte zapisati v naznanilnico in kljub vsakemu pritisku od katerisibodi strani vstrajajte pri tem.

„Biti slovenske krvi, bodi Slovincu ponos!“

Pravilno izpolnjene naznanilnice, pravilno v vsakem oziru, pravilno izpisane predvsem in onem razpredelku, ki mu je nadpis občevalni jezik, naj bodo v podlago pravilnim končnim rezultatom ljudskega štetja.

To ljudsko štetje naj nam priinese Tržaškimi mestnim in okoliškimi Slovincem s suhimi, a vendar tako zgovornimi številkami izpisano veliko listino o domovinski pravici naroda našega na tem ozemlju, slovesno spričevalo one resnice, ki nas navdaja s ponosno samozavestjo, one resnice, ki tlači ošabnost naših protivnikov, one resnice, ki je kakor pesem zmagovalstva zvenela v volilnih bojih zadnjih let. Na delo torej!

Odbor

Politič. društva Edinost.

Dr. Josip Wilfan
t. č. predsednikMakso Cotič
t. č. tajnik.

Brzobjavne vesti.

Velik požar v Solunu.

SOLUN 25. Predsinoči je v neki veliki mirodilnici izbruhnil ogenj, ki se je naglo razširil tudi na sosedna poslopja, kjer je bilo mnogo opija, tobaka in manufakturnega blaga. Škode, ki je pokrita z zavarovalnino, je 1 in četrt milj. frankov.

Madrid 24. Zbornica je vsprejela proračun in se je potem odgodila na nedoločen čas.

Pariz 25. Ministerski predsednik Briand je na včerajšnji seji prečital dekret, s katerim je bila zbornica odgodjena.

Subotica 25. Po kratki bolezni je umrl tukajšnji škof dr. Viljem Istvan.

Etsmiadzin 25. Včeraj je umrl vsled kapi katolikus (vrhni poglavar vseh nezedinjenih Armencev).

Početek sociologije.

(Sestavil Juraj pl. Tomičič, pristav trgovsko-obrtno komore v Zagrebu).

Zagreb, 24. XII.

Vendar enkrat! smo vskliknili dobivši novo knjižico! Vendar enkrat res potrebna knjižica, ki spopolni prazni prostor v hrvatski sociološki literaturi. Knjižica je po svoji vsebini, po predmetu, ki ga obdeluje, prva v hrvatski literaturi in jo toplo pozdravljamo kakor prvo lastavico hrvatske sociološke literature.

Dnevne politične borbe, v katerih se nahaja Hrvatska v zadnjih desetletjih, so odtrgale naše najposposobnejše in najinteligentnejše ljudi od — resnih študij. Te politične borbe in ti stresljaji so provzročili velike praznine v našem kulturnem, ekonomičnem in socialnem življenju. V tem splošnem političnem metežu je izšla Tomičičeva knjižica.

Knjižica je razdeljena v 5 poglavij. Socijalni nauk (pojmi in vsebina), razvoj socijalnega nauka, izvor družbe (sestavni deli družbe: a) prebivalstva, b) ustanove, življenje in razvoj družbe); družbeni red (razdelitev dela, deljenje v razrede, pravni red, prilagajevanje, samoobrana); prilagajevanje potrebam. Evolucija. Socijalna borba (ustava, odločujoči faktori v socijalni borbi, politične stranke, početki družbine borbe. Dodatek: psihološki temelji sociologije.

Torej, kakor vidimo: lepa, zanimiva, poučna vsebina. Pisatelj nas vodi od početkov tega nauka do njegovega sedanjega stanja. Razlaga nam pomen, začetek in nalogo sociologije, opredeljuje njeno mesto v prirodni znanosti in opisuje nam razvoj socijalnega nauka, ki ima svoj začetek že v grški filozofiji. Opisuje te kali do francoskega filozofa Comte-a, ki je prvi povzdignil sociologijo v vrsto znanosti. Od Comte-a nas vodi pisatelj do Spencera, Lillienfelda, Bluntschlia, Wamsa, Golineau-a, Chamberlaina, Queteleta, Roscherja in Gumplovica.

Petemu poglavju je pridodal pisatelj tri tablice, ki je sestavil profesor Naday o: prilagajevanju, vrsti in samoohrani. Te tablice dajajo čitatelju jasn pregled razvoja pojedinca in vpliva centrale na pojedinca.

Pisatelj nam tolmači ustavo in ustavne pravice. Poučuje nas o principih ustavnosti in ustavnih pojmi: individualistiško, solidaristiško, socijalistiško. V odstavku „Odločujoči faktori v socijalni borbi“ je zašel pisatelj v pravno filozofijo, na temelju katere rešuje vprašanje: od česa je odvisna pravica človeka? Tu prihaja pisatelj do zaključka, da je pravica človeka odvisna od treh faktorjev: potreba pojedinca, njegova vrednost in moč.

V razpravi o političnih strankah se je pisatelj dotaknil tudi pokojne hrvatske takozvane „narodne stranke“, ki je na daleč in široko slovela kakor madjarska stranka. O njej pravi: „Ta stranka ni bila liberalna ne s stališča zadovoljevanja temeljnih potreb (samoohranite in ohranjanja vrsti), ne s stališča prilagajevanja. Svobode trgovine in svobode konkurence niso čuvali, svobodo sestajanja in združevanja so zoževali, svobodo tiska so zatirali, a splošne volilne pravice niso uzakonili.“ — Ta stranka se ni prilagajala razmeram in zato je prepadla.

Tomičičeva „Počela sociologije“ so pisane lahko in razumljivo. To je dobra priročna knjižica za vsakega, ki se bavi s sociologijo, posebno za početnika, ki ga do bro uvaja za sociologijsko znanost. Osobito bo ta knjižica dobro došla oni naši mladini, ki se interesira za socijalna vprašanja, ker so v tej knjigi razloženi vsi elementi sociologije, ki morajo biti znani vsakemu inteligentu!

Knjižico se dobiva pri pisatelju in stane le 1 K.

—t—

Italijanski strah pred Slovani.

Trst, 26. decembra.

Strah naših Italijanov pred stalno naraščajočo močjo tržaških Slovincov je vedno večji. V svoji politiki slepote so nas vedno zatajevali in nas priznavali samo v okolici. Se le pokojni njihov voditelj Venezian je tupašam na shodih omenjal nevarnost, ki da grozi italijanstvu Trsta od strani Slovanov in njihovih bank. Zlasti so te poslednje postale našim Italijanom trn v peti in vso njihovo skrb so posvetili njim. Ta „skrb“ je pa obstajala v tem, da je dne 4. septembra t. l. laška drhal pobila našim bankam šipe in mislila, da je s tem rešila tržaško italijanstvo. A kaj smo videli? Njihova največja in edina res italijanska „Ban-

ca popolare“ je doživela nekaj mesecev potem grozen krah.

Posledica so bili trije samomori uglednih tržaških Italijanov... Pa to je njihova stvar, ako imajo Italijani smolo s svojimi bankami. Omenili smo to radi tega, ker Italijane zelo skrbi razvoj naših bank, in tudi radi tega, ker je „edini“ pravi zastopnik tržaških Italijanov, g. Pitacco, v nekem svojem intervjuu s poročevalcem rimske „Stampe“ smatral za potrebno, se zopet malo dotakniti naših bank. Rekel je: „Tudi na industrielnem polju so Slovani na boljšem in to evidentno na škodo italijanskega gospodarstva in italijanske narodnosti. K vsemu temu prihaja še ustanovitev peterih različnih bank v poslednjih letih, ki skušajo s svojimi važnimi (importanti) trgovskimi posli vedno bolj pridobivati odločilen vpliv v mestu. Ta slavizacija Trsta zelo otežuje položaj Italijanov, ki vzlic temu predstavljajo v Trstu večino prebivalstva. S tem, da hočejo Slovenci prikazati Trst kot mednarodno mesto in posrečuje se jim odvrti od narodne ideje mnogo Italijanov, ki ne občutijo potrebe po njej.“ Pa ne samo o bankah je govoril gospod Pitacco, dotaknil se je tudi splošnega položaja med tržaškimi Italijani in Slovinci.

Ponarejal je že staro pesem o slovanski ekspanziji in prodiranju in popolnoma pametno povedal, da so temu vzrok gospodarske razmere, ki silijo slovansko prebivalstvo v zaledju, da se podaja iskat dela v Trstu. Nadalje je kriv, je rekel g. Pitacco, slovanski ekspanzivnost — ljudje božji čujte — volilni red, katerega je sklenila italijanska večina, h kateri spada tudi gospod Pitacco! Rekel je o tem sledeče:

„Ta reforma, naložena od vlade Italijanom, vsebuje ena med prvimi volilno dolžnost, vsebuje v eni kuriji splošno volilno pravico, daje Slovanom 12 poslancev mesto prejšnjih šest, razdeljuje mesto v posamezne okraje. Ta razdelitev bo lahko imela pri prihodnjih volitvah grozovite posledice za italijanstvo Trsta. Zadostuje, da se poda tik pred volitvijo nekaj več Slovincem stannovat v določen volilen okraj in imeli bodo svoje zastopstvo v mestu.“ Tako gospod Pitacco.

Ni prvič, da slišimo take tožbe iz ust italijanskih politikov. Zlasti v zadnjem času so jih pričeli preganjati slovanski strahovi. Oni vedo prav dobro, v koliko so ti strahovi opravičeni ali ne. Mi pojdemo vzlic temu svojo pot brez ozira na Italijane, kakor smo šli doslej. Italijani priznavajo naš razvoj in naš napredek brez druzega. — A priznati nočejo, da je to le naraven proces in naraven razvoj.

Priznati nočejo, da imamo tudi tržaški Slovinci pravico do enakopravnosti z njimi in da si bomo to enakopravnost priborili tudi — brez njih. Oni pač vidijo povsod strahove, prepričani so, da jih hočejo Slovani podjarmiti. Uvidevajo, da se jim ne bo posrečilo zaustaviti našega razvoja, a vzlic temu odbijajo s sarkastičnim nasmehom vsako našo ponudbo za spravo, vzlic temu, da tržaško ljudstvo ni posebno disponirano za nepotrebne narodne boje in si želi miru. A boj hočejo Italijani in ne mi. — Nočemo ponavljati že stokrat premete stvari o nemški nevarnosti itd. Dovolj se je že pisalo in govorilo o nezmisljeni politiki naših Italijanov. Njihove tožbe nas puščajo povsem hladne, kakor nas puščajo hladne izvajanja g. Pitacco. Ako nočejo izpregledati, naj nosijo posledice sami. Mi gremo naprej mi strelci!

Občni zbor „Dij. podp. društva v Trstu

se je vršil minoli četrtek v društvenih prostorih trž. podp. S. P. O.

Zborovanje je otvoril društveni predsednik dr. Ljud. Ciković, ki je s prisrčnim nagovorom pozdravil navzoče zborovalce ter omenjal prevažni namen društva. Z naraščajočim številom dijaštva rasto tudi potrebe in zato upa, da se bode tudi naše rodoljubno občinstvo oglašalo s podporami temu prekoristnemu društvu v pomoč.

Na to je prečital društveni tajnik Miroslav Pretner poročilo o delovanju v upravnem letu 1909—10. Iz istega posnemljemo, da je društvo tudi v minoletem letu vršilo neumorno svoje delo ter stalo vsikdar na pomoč našim bornim dijakom. Poročilo nam podaja tudi kratko sliko slov. dijakov na tržaških srednjih šolah v letu 1909—10. Na c. kr. državni gimnaziji je bilo 177 Slovincov, 20 Hrvatov, 3 Čehi, na c. kr. drž. realki 91 Slovincov, 11 Hrvatov; skupaj torej je bilo na teh zavodih 268 Slovincov, 31 Hrvatov, 3 Čehi, skupno Slovanov 302 proti 261 lanskega leta.

Podpore, s katerimi je pohitel odbor dijakom na pomoč, so bile sledeče: 51 dijakov je prejelo podporo za obleko in hrano, 22 dijakov podporo za šolnino in 92 dijakov podporo za knjige; 165 dijakov je našlo torej potrebne pomoči pri tem dobrodelnem društvu. Dalje je prejelo tudi 6 visokošolcev večjo podporo za nadaljevanje studij. Torej je dobivalo podpore 171 dijakov. Izmed 171 dijakov, ki so prejeli podporo, jih je bilo 55 iz Trsta, 99 iz tržaške okolice in 17 iz bližnjih krajev Primorja. Društvo vzdržuje tudi podporno knjižnico in ima v upravi štipendijo ustanove Ivana Marije Vatovca za slovenske dijake c. kr. drž. gimnazije v Trstu, ki jo podeljuje vsako leto. Posebno pozornost je obračalo društvu na to, da bi pomnožilo krog podpornikov. V ta namen je razposlalo nad 100 priglasnic, katerim pa se je odzvalo le pčilo število za našo slov. mladino vnetih podpornikov. S pismeno prošnjo se je obrnil odbor od vseh tukajšnjih slov. denarnih zavodov, za katerosikoli podpora, a razun treh, ki nikdar ne odrekajo svoje pomoči, je bil od vseh ostalih odgovor — nem!

Naš narodni davek je res velik, a še je mnogo taci rodoljubov, ki goje svoje gorko rodoljubje le v besedi; ko pa bi trebalo pokazati je v dejanju, takrat jim gine kakor sneg pred toplimi žarki vigradnega solnca. Konečno se spominja poročilo tudi vseh svojih dobrotnikov, v prvi vrsti „Trž. pos. in hranilnice“, dalje „Trgovsko obrtne zadruge“ in „Jadranske banke“, katerih poopora ne izostaja nikdar. Zahvala se izreka tudi slov. časopisju, zlasti „Edinost“, ki vsikdar radovoljno odpira svoja predala društvenim vestem, in dalje vsem onim blagim podpornikom, ki so pripomogli, da je bilo odboru možno pomagati vedno večjemu številu podpore potrebnih dijakov.

Poročilo zaključuje s željo in prošnjo, da bi naše občinstvo ne pozabilo pridnega a bornega dijaštva, ker ravno uboštvo je, ki uničuje čisto dijakom ne le zdravje, temveč tudi njihov poklic in njihovo prihodnost. To pa zamoremo odstraniti ravno mi s tem, da jih podpiramo in dovedemo tako daleč, da stopijo tudi oni v naš krog v pomoč slov. dijaštvu.

Vestno sestavljeno poročilo je bilo vsprejeto zadovoljstvom, na kar je poročal blagajnik dr. Josip Abram o društvenem premoženju. (To poročilo priobčimo natančneje v kratkem).

Po kratkem odmoru se je vršila volitev. Na predlog zborovalca g. J. Furlanija je bil jednoglasno izvoljen dosedanjí odbor, le na željo g. dra. Merharja je bil voljen mesto njega dr. K. Pirjevec, da bo v odboru zastopan tudi zavod c. kr. realke. Ta prememba in lep čin g. dr. Merharja je bil vsprejet enoglasno. Ko so se med raznoterostmi vsprejeti še nekateri nasveti, zaključil je predsednik zborovanje s željo, da bi se vsikdar kazalo tako zanimanje, kar bode tudi odboru v bodrilo za nadaljno uspešno delovanje.

Odbor, ki je bil voljen na tem občnem zboru, se je konstituiral za upravno leto 1910/11 sledeče:

Predsednik: dr. Ljud. Ciković c. kr. profesor, namestnik: dr. Jos. Wilfan, odvetnik in dež. poslanec, tajnik: Miroslav Pretner, vodja c. kr. pripravnice, blagajnik: dr. Josip Abram, odvetnik; odborniki: Ivan Bandel c. kr. žel. uradnik, namestnika: Mat. Delenc, c. kr. profesor gimnazije, in dr. Karl Pirjevec c. kr. prof. realke, pregledovalci računov: dr. Gust. Gregorin, adv. in dež. posl., Ivan Kokalj, c. kr. car. uradnik in Gracijan Stepanin, veletrežec.

Dnevne novice.

Hrvatski ban Tomašić je odpotoval v Italijo, kjer ostane več dni.

Ministri Stambulovski pod obtožbo. Iz Sofije: Na sobotni seji sobranja je 28 poslancev stavilo predlog, da se stambulovski ministri Petrov, Gabev, Karabov, Genadijev Savov, Hodačev in Sismanov radi zlorabe v svojem odgovornem položaju stavijo pod obtožbo. Predlog je bil vsprejet z večino. Po zakonu se imajo ministri, ki so stavljeni pod obtožbo, v roku treh dni predstaviti sobranju, da se opravičijo.

Francoski senat je v soboto razpravljal interpelacijo o postopanju vlade v upravi državnih železnic ter je glasoval vladi poverjenje.

Prodiranje Madjarov v hrvatske kraje. V budimpeštanskem pedagogičnem društvu je imel teh dni nadzornik Julijanovič šol v Hrvatski, Josip Margitai, predavanje o Madjarih in madjarskih šolah v Hrvatski. Iz njegovega predavanja je razvidno, da ima šolsko društvo „Julijan“ danes v Hrvatski 42 šol s 6000 učenci in 86 učitelji.

Minolo zimo je priredilo Julianovo društvo 22 analfabetskih tečajev, v katerih se je 580 oseb naučilo madjarski čitati in pisati; imelo je ob nedeljah in praznikih ljudska predavanja, osnovalo je v raznih vaseh 157 ljudskih knjižnic in je razdelilo brezplačno 25.000 koledarjev. V zadnjem času podpira društvo tudi bosanske Madjare, vzdržuje tamkaj eno petrazredno ljudsko šolo in en otroški vrt. — Čeprav je predavatelj na zvršetku naglasil, da društvo ne namerava madjarizirati, vendar ni navel, koliko je v Julijanovih šolah otrok hrvatskega materinskega jezika; a da jih je mnogo, je splošno znano.

Ministerska sprememba na Špan-skem. Pariški „Journal“ je prejel iz Madrida vest, da se v kratkem preosnuje ministertvo. Več ministrov baje odstopi, med temi ministri za zunanje stvari, javna dela in uk.

Premestitev vojaških posadk. Iz vojaških krogov poročajo, da se izvrši na spomlad 1911 več sprememb v vojaških posadkah. Koroški pešpolk št. 7 bo baje prestavljen iz Gradca v Trst. V Celovcu ostane samo 4. bataljon omenjenega polka. Govori se, da bosta spremenila tudi spodnještajerska pešpoka št. 87 in 47 svojo garnizijo.

Domače vesti.

Odborova seja Polit. Društva Edinost je jutri, 28. t. m., ob 3. uri popoldne v Slovanski Citalnici. Radi važnosti predmetov, ki so na dnevnem redu, nujno vabim vse gg. odborniki, da se je udeležijo v polnem številu. Gg. mestni svetovalci, ki niso odborniki, so ravnotako dobrodošli, kakor vsi drugi povabljeni.

Posebno vabim na to odborovo sejo gg. zastopnike odseka pri Sv. Jakobu.

Predsednik.

Oni gospodje, ki pomagajo pri pripravi za ljudsko štetje, naj blagovoljno prav gotovo priti jutri 28. t. m., ob 8. uri, popoldne v Slovansko Citalnico na posvetovanje o nadaljnjih korakih.

Dr. Wilfan.

Zaroka. G. ca Ankica Puceljčeva, uradnica podružnice „Croatiae“ in bivša članica našega gledališča, se je zaročila z gospodom Markom Kataliničem, uradnikom istega zavoda. Naše iskrene čestitke!

Imenovanje. — Kontrolni asistent pri solnem uradu Josip Novak je imenovan oficijalno pri solnem uradu v X. činovnem razredu.

Smrtna kosa. Včeraj je umrl pri Sv. Ani (Sv. Marija Magdalena spodnja) vrl mlad mož v 28. letu svoje dobe: Dragotin Kodrič, sin posestnika Vekoslava Kodriča. Pokojnik je bil vreden sin svojega očeta-poštenjaka. Kakor oče, tako je bil tudi sin vsikdar navdušen za narodno stvar, toliko ogroženo v tamošnjem okolišu.

Rodbina Kodričeva je po svoji moči vsikdar pomagala, da se je narodna zavest tako lepo oživila v tem delu naše okolice, ki se je zdel malone izgubljen. Pokojnik zapušča vdovo in malo hčerko. Pokojnikova soproga Marija je iz istotako narodnozavedne hiše Tomaža Sošiča v Rojanu. Obema spoštovanima družinama naše iskreno sožalje!

Pogreb bo jutri popoldne ob 2. uri iz hiše žalosti na Istrski cesti št. 59.

Gospodarji in delavci zavarovanih podjetij! Mnogo in mnogo naših glasovnic za Zavarovalnico zoper nezgode leži še neporabljenih v miznicah gospodarjev širom vse Primorske!

Podvzetniki, ki niste povsem pozabili svoje narodne dolžnosti, zganite se s svojimi glasovnicami!

Narodni delavci vsakega zavarovanega podjetja, v katerem ste v številni večini, skrbite, da se uradne glasovnice pravilno podpišejo in odpošljejo nemudoma odvetniku dr. Slaviku v Trst (Nar. dom).

Ne odlašajte do jutrnjega zadnjega dne, ker če zamudite, ste morda zakrivil, da se bodo znane razmere na tem zavodu le še poslabšale.

Za tujski promet. Županstva na deželi so tu in tam ceste, ki vodijo na kolodvore državne železnice, preskrbela s primerno razsvetljavo. Te praznike sem prišel na openski kolodvor. Izstopil sem v družbi mnogih tujcev, z upanjem, da sedem v tramvajski voz in si z Obeliska ogledam krasno sraho, ki jo nudi pogled na Trst v nočnih urah.

Ker je vlak imel zamudo, je tramvaj že odšel in mi smo morali peš po podstu in popolnoma temni cesti, ki vodi s kolodvora na Opčine! Pet, šest svetiljk bi zadostovalo in omenjena cesta bi bila razsvetljena! Tujci so zabavljali in to z vso pravico, češ: tržaška občina res nič ne skrbi za povzdigo prometa s tujci, ko pušča tako važen kos ceste v popolni temi! Ko bi na Opčinah ne bilo plinove napeljave, bi človek še potrpel, a da imajo plin v neposredni bližini in vendar dopuščajo, da morajo potniki tavati po temni cesti, to je res že preveč!

Zemlja se premika. Prejeli smo: Te dni sem bil v Dornbergu na Goriškem. Tamošnji posestnik in organist g. Saksida Josip, Doplilar Ivan posestnik, gostilničar in mesar ter g. od Vopivec Anton posestnik,

so me opozorili na del dornberške vasi, ki se polagano pomika v smeri proti dolini, v kateri teče reka Vipava. G. Vodopivec me je spremil na lice mesta, kjer so mi ogroženi posestniki razkazali učinke vtrganega hriba.

Kraj se imenuje „Pri pilu“ (Pri znamenju). Ogrožena so 4 kmetska poslopja. Kakih 60 metrov nad hišami se je vtrgal hrib, ki vsled dolgotrajajočega deževja leze v dolino. Vodnjak, ki je bil nad hišami, je bil 16 metrov globok. Premikajoča zemlja ga je stisnila skupaj, kakor da je limona.

Hlev, ki stoji nasproti hiši št. 160, je že prava nevarnost za mimoidoče. Razpokan je ves in nagnjen tako, da lahko vsaki trenotek pade proti imenovani hiši. Izmed ogroženih hiš sta najbolj prizadeti oni št. 160 in 161, varni pa nista tudi št. 159 in 162. Na poziv občinskega zastopstva je okrajno glavarstvo poslalo na lice mesta še razne komisije. Stanovalci so morali izprazniti vse ogrožene hiše, ki stoje še pokonci, ki se pa sesujejo ob najmanjšem premaknjenju terena. Državna oblastva bi morala nemudoma ukreniti, da bi se te hiše podrlle, ker bi se tako ohranilo mnogo lesu in kamenja, kar bi se sicer pri podiranju pokvarilo.

Dotični posestniki cenijo škodo nad 30.000 K. Ta škoda postane še večja, ako se tem posestnikom ne pomore takoj. Da si vsi dobri kmetje, morajo sedaj prebivati pri sosedih, kjer si pa ne morejo rediti in gojiti kmetu potrebne živine in ne proizvajati kmetu potrebnega gnoja. Škoda se množi vsled propada posestev. Tudi ni izključeno, da teža omenjenih hiš ne bi pomnoževala nevarnosti za nižestojče hiše in ceste in bi torej bilo nujno potrebno, da bi ogrožene hiše nemudoma podrlle ter odstranili material. Nesrečni posestniki, ki so imeli vsi lepa snažna in obširna poslopja, se boje, da se bo zavlačevalo z ureditvijo te zadeve tako, da bodo štirje vrli posestniki — uničeni.

Ravno tega se bojimo tudi mi, poznavajoč birokratizem naših oblastev. Županstvo je (kakor smo se prepričali) storilo svojo dolžnost. Ker so pa vladni organi, ko gre za pomoč kmetu, navadno prepočasni, bilo bi dobro, ko bi se gospoda državni poslanci obvestili o stvari in pomagali.

Vaški načelnik Stückler v Trebčah in njegov oproda poljski čuvaj ovajata — kakor čujemo — na magistratu gospoda učitelja Bratoša, ker slutita v njem dopisnika, ki je nedavno temu v tem listu nekoliko fotografiral samopaštvo velmožnega g. vaškega načelnika.

Raje naj bi z dejstvi ovrgla trditve, ki jih je napisal naš dopisnik na njiju, na nepravilnostih precej odebelel račun, nego pa da črnila nedolžne ljudi. Mi pa hočemo kar z jednim mahom razsekati ta vozel Stücklerjevega ovajanja: izjavljamo, da rečeni g. učitelj ni prav v nikakih zvezi z našimi dopisi in da je ime dopisnika v našem uredništvu na razpolago!

Jutri 28. t. m. prinesemo prilogo z vzgledi za izpolnjevanje naznalic za ljudsko štetje. Kupite jutrišnje Edinost!

V gostilni „Pri Deteljci“ na Belvederju bo danes, dne 27. t. m. ob 8. uri zvečer sestanek radi ljudskega štetja. — Sestanek je namenjen v prvi vrsti za Belveder in za bližnje ulice. Pozivlja se posebno člene orgelje, naj agitirajo med inteligentnejšimi znanci in prijatelji, da se udeležijo sestanka.

Stariši slovenske šole in vsi sv. Jakobčani pridite na sestanek, ki se bo vršil jutri v sredo zvečer, ob 8. uri v družbini šoli ulica Giuliani. Ljudsko štetje je predurmi, treba je, da je vsak natančno o njem poučen. Zatorej vsi na sestanek!

Argentinsko meso. Angleški parnik „Wyandotte“, ki ga je najela Avstro-Amerikana in ki vozi — kakor znano — iz Buenos Ayresa v Trst 692.500 kg zmrznejenega argentinskega mesa, dospe semkaj 4. ali najkasneje 5. prihodnjega meseca. Od omenjenega tovora mesa je 15.000 kg določenih za naše mesto, ostalo meso odpošljejo v posebni vozovih na Dunaj in druga mesta.

Tržaška mala kronika.

Poskušen samomor. — Fran Markič, star 54 let, stanujoč v ul. Giuliani št. 7, trpi na neozdravljivi bolezni. V nedeljo je skrivaj, ne da bi bila njegova žena kaj zapazila, odšel iz hiše in se je urnih korakov podal na obrežje Mandraccio in je že hotel skočiti v morje. Soprog je pa zapazila njegovo odsotnost, je šla za njim, in je zamogla še o pravem času prijeti moža, da ni izvršil svojega sklepa. Pozvali so nato na pomoč g. Trevesa, ki je odvedel nesrečnega v opazovalnico.

Požar. V nedeljo okoli 10. ure popoldne je v tovarni testenin bratov Girardelli pri Sv. Ivanu na Vrdeli začelo goreti in sicer v prostoru, kjer se sušijo testenine. V kratkem času se je ogenj razširil z vso naglico in je ugroževal vso tovarno. Najprej so pričeli gasiti tovarniški delavci, potem so prišli mestni gasilci, ki so udušili

požar. Skodo, ki je pokrita z zavarovalnim, cenijo na 20.000 K. Uničeno je bilo med drugimi tudi 60 kvintalov že prirejene testnine. Ogenj je nastal, kakor govore vsled kratkega stika na žicah, ki gonijo električne ventilatorje.

Štrajk izvozcikov. Tramvajska družba je sklenila, da odpošlje vsak večer ob zvršetku predstave v gledališču Verdi, na tamošnji trg nekoliko voz, ki bodo na razpolago gledališkega občinstva. Vsled tega sklepa so sklenili izvoščiki, ki čakajo na trgu Verdi, da bodo štrajkali. In res, v nedeljo zvečer ni bilo na omenjenem trgu nobenega izvozcika, ko je zvršila predstava. In mnoge dame so morale v krasnih dragocenih toalece po dežju in blatu peš domov.

Iz zaporov v bolnišnico. Včeraj so morali Terezijo Hrvat, staro 30 let, ki se je nahajala v zaporih v ulici Tigor, radi histerično-epileptičnih napadov odvesti iz zaporov v mestno bolnišnico.

Dozdevna delomorilka aretirana. — Včeraj zjutraj je bila aretirana neka ženska, ki je osumljena, da je umorila otroka, čegar truplo so neki dan, kakor smo poročali, našli na vrtu penzjonata Notre Dame de Sion.

Poskušana tatvina. Včeraj popoldne sta dve osebi s ponarejenimi ključi udrl v sobo v ul. Lucio Papiriano št. 7, v kateri biva Josip Rolik in Mihael Matasić. Tata sta bila zbrala že več obleke in jo povezala v omet, ko ju je zasačil Rolik, ki se je povrnil domov. Tata sta jo seveda urnil redar popihala, vendar je enega njiju vrnil krčar. Temu poštenjakoviču je ime Ivan Milich, star 32 let, sodar, doma iz Trsta stan. v ul. Montecchi št. 66.

Pretep med cigani. V krčmi „Alla tappa“ v ul. Istria so se v nedeljo zvečer sprli in stekli cigani, ki so bili tamkaj zbrani za proslavo božičnega praznika. Eden ciganov, Anton Hudorović, star 50 let, je bil težko ranjen na čelu, v pretepu mu je bila tudi zlomljena desna rama. Prvo pomoč mu je nudila zdravniška postaja, ki ga je dala potem prenesti v bolnišnico.

Štiri vreče kave so v soboto po noči vkradli dozdaj neznan tatovi iz prodajalnice jestvin g. Ruggiera Lokarja, nahajajoče se v ul. Salita Greta št. 34. Šli so v prodajalnico skozi okno, ki so je siloma odprla. Kava je vredna 450 K.

Samomor. Antonija Zorvanović, stara 26 let, doma iz Idrije, kuharica pri Antoniji Filipčić, ul. Toro št. 14, se je včeraj popoldne skregala s svojim zaročnikom in je nato pila karbolno kislino. Prenesli so jo v bolnišnico, kjer pa je kmalu potem umrla.

Koledar in vreme. — Danes: Ivan ap. in ev. — Jutri: Nedolžni otroci. Temperatura včeraj ob 2. uri popoldne + 9° Cels. Vreme včeraj: deloma lepo.

Naše gledališče.

Naše gledališče je imelo v dveh minolih praznikih štiri predstave, kar brez dvoma pomenja velik napredek v fizični njegovi sili. Ali tudi v moralnem oziru je zaznamovati velik uspeh. V nedeljo zvečer in ponedeljek popoldne je „Dramatično društvo“ uvedlo na oder novo vrsto gledališke umetnosti: opereto. In to z nepričakovano velikim uspehom. Obe predstavi sta bili v materijelnem obziru „rekord“, glede kako-vosti smo imeli dve operetni predstavi, radi katerih nas ne sme nič biti sram pred tujci. Narobe! Videli smo na nemških in laških odrih mnogokrat slabšega, kar se je pohvalilo! Z veseljem je občinstvo pozdravilo prihod gospe Janove, izborne subretke, ki je izšla iz domačega odra.

Tudi dve drugi predstavi nista bili slabo obiskani.

Več prihodnjic.

Tržaška gledališča.

VERDI. — La Vestale. — V heroičnih časih konzula Bonaparte in v sijajnih dnevih prvega francoskega cesarstva je zadobila tudi glazba značaj monumentalnega, in nje raprezentant, Gaspare Spontini (1774—1851) daje „Vestalki“ nekaj neizprosne resnosti in železne samoudanosti starih rimskih časov, to je ponosno moško govorjenje, prilagojeno najposrednejši živi sedanjosti. Spontini sledi nemškemu mojstru Glucku; tudi on povdarja dramatični moment v operi, tudi pri njemu pride izraz srca do veljave; njegova „Vestalka“ (nastala l. 1807) je čudovita radi očitne fu-zije glazbe z dramatičnim dejanjem, in velikost stila ter zaokrožena oblika sta ji dolgo časa pripuščala veljavo klasičnega dela prve vrste. — Sicer sam ni uplaval Spontini na razvoj operne umetnosti prav nič, ker arija in z njo glazba kot posebna umetnost prevladuje tudi pri njemu kakor pri vseh tačasnih skladateljih.

„Vestalka“ je že davno zginila z repertoarja svetovnih gledališč, in tudi življenje je Parizu ob priliki Mesinske katarstrofe je bilo kratko. Spontini je težak, mučuo vstvarjajoč skladatelj s slabotno patetično melodiko in za naše čase pomankljivo harmonizacijo, in to je tudi vzrok, da je pustil tržaško občinstvo, ki je prvič videlo to njegovo glavno delo, precej hladno.

Le na reprizi je bilo razpoloženje občinstva dostopnejše. Sicer pa more dandanes opera uplavit le zgodovinsko in radi tega podučevalno.

Uprizoritev je bila v vseh ozirih krasna; lepa scenerija z mogočno opremo, izborni orkester, nenavadno izvrsten kapelnik (g. Ferrari) in dober pevski zbor. Od solistov so se posebno odlikovale gospa Mazzoleni v naslovni ulogi in g. a Bergamasco, dve dramatični sili prve vrste. Manj vredni so moški, kakor n. pr. tenor Rasnoff in bas Ciroto, boljši je bariton Scandiani. Gledišče je bilo obakrat dobro obiskano. — Danes in jutri odmor. — V četrtek tretjič „Vestalka“. M.

VOLITVE

v Zavarovalnico zoper nezgode

za Primorsko, Kranjsko in Dalmacijo.

Slovenski in hrvaški delavci!

Skrbite pravočasno, da se Vam ne prepreči izraziti svoje volje na glasovnici, ki Vam pripada! Vedite, da takrat volijo v razsodišče VSA zavarovana podjetja! Razven tega pa volijo podaj še oni obrati, ki so niže označeni pri posameznih kategorijah enega zastopnika z namestnikom v predstojništvu zavoda.

Ne zabite še, da delavska glasovnica mora biti podpisana od delodajalca in enega zaupnika (tovariša) Vašega obrata.

Volitve se vršijo dne 29. decembra t. l. Vendar, radi discipline in kontrole, Vas pozivljamo, da pošljete glasovnico ČIMPREJ načelniku narodnega volilnega odbora g. dr. EDVARDU SLAVIKU advokatu v Trstu (Narodni dom).

* * *

Kandidatje narodnega delavstva so:

Predstojništvo

III. Kategorije (Zelene glasovnice)

Obrati: razsvetljava, goriva, živila in kemična industrija

Član:

Čatar Alojzij v tobačni tovarni, Ljubljana.

Namestnik:

Železnik Srečko elektrotehnik Posojilnice, Trst.

—:—

IV. Kategorije (Vijolčaste glasovnice)

Obrati: kamenarske in stavbinske obrti

Član:

Vitasović Ivan klesar, Stavbinski grad morarice, Pula.

Namestnik:

Medica Ivan pri Stavbeni Družbi, Ljubljana.

—:—

V. Kategorije (Rdečkaste glasovnice)

Obrati: tekstilna industrija, tiskarne, kopališča, tovarne oblačil

Član:

Pertot Silvester v Tiskarni Edinost, Trst.

Namestnik:

Bavčer Fortunat v predilnici, Ajdovščina.

Razsodišče:

(BELE GLASOVNICE) — VSI zavarovani obrati

Član:

Ivan Marija Micheluzzi v Tiskarni Edinost, Trst.

Namestniki:

Dorčić Ivan mizar v arsenalu, Pula

Jeriha Anton v papirnici, Vevče

Karabaić Vladislav kotlar v arsenalu, Pula

Narodni volilni odbor.

DAROVI

— Za škedenjsko „Božičnico“ so darovali gg.: Terezija Sancin-Toč 1 K in 30 pomaranč, Marija Sancin-Cackova 2 K in 2 paketa čokolade, Antonija Flego-Dražem 3 K, Opara Ana 3 K, Marija Pegan 1 K, Antonija Sancin-Jele 1 K, Ana Vekjet-Koserč 2 K, Josip Sancin-Kotal 2 K, Officia Ivan 1 K, Vodopivec Ana K 3-60, Ivanka vd. Eppl 3 K in 25 pušč, Ivan Plesnar 60 st. Kravos Ivana obleko in kapico, Pavla Čenčur, učit., 2 K in Josip Šuman 1 K.

V zadnjem zaznamku daril se je vrinila pomota: svoto 5 K je darovala gospa Lucija Sancin-Starc in ne g. Lucija Sancin-Nanc. — G. Ivan Sancin-Mehec je daroval 10 kg fižola. Prisrčna hvala vsem!

— Za „Božičnico“ so nadalje darovali: E. Pollich 30 K. Živnostenska banka 25 K, podružnica ljubljanske kreditne banke 20 K, Ustredna banka 10 K, dr. J. Abram, Terezija Biček po 5 K, Žagar 4 K, obitelji Gulič, Jožef Vatovec, posestnik, Vrdela, po 3 K, dr. Kisovec, Ivan Bidovec, Josipina Gorenjčen, Fran Polk po 2 K, Fran Stanig, Peter Kompore, Ciril Kravos po 1 K, N. N. 50 stot.

Ker do sedaj nabrane svote daleč ne dosežajo izdatka za obdarovanje ubogih šolskih otrok, prosimo, da se še kedo

spomni na našo „Božičnico“. Vsem ostalim pa lepa hvala!

— „Sokol“ na Proseku:
za nabavo telovadnega orodja je prejel odbor sledeče: brat Španger nabral ob priliki krsta Marice Spanger K 5.60, brat Dolenc v Sv. Križu pri pogrebu K 2.48, brat Maks nabral ob priliki praznovanja srebrne poroke pri Bričniku in istočasno krsta malega hajduka K 10, brat Ban nabral ob priliki krsta Marčele Alojzije Regent K 5.30, brat Janko Verša daroval 1 K. — Hvala!

— Nabiralniki, ki se nahajajo v Sv. Križu, so imeli sledeče zneske:

G. Jakob Maganja št. 271, gostilna Maganja K 11.20. G. Ivan Košuta št. 177, društvena gostilna, K 7.13. G. Viktor Bizin št. 185, gostilna Bizin K 4.20. G. Ivana Sedmak, gostilna Sedmak K 2.44. G. Janko Košuta, gostilna Košuta, K 1.60. V prejšnji društveni gostilni K 1.14. Skupaj K 27.71.

Vesti iz Goriške.

x Iz Krimina poročajo o raznih tatvinah, ki se dogajajo dan za dnem. Tatovi so vlomili v razne trgovine in so pobrali, kar jim je prišlo pod roke. V petek zvečer je policija aretirala kakor osumljena tatvine, znanega Musina in nekega Sieso, ki sta bila že večkrat kaznovana radi tatvine. — Sies je bil radi tatvine že 10 krat kaznovan in je prebil že 5 let v „beli hiši“. Ni izključeno, da imata osumljenca na vesti razne tatvine, izvršene minolega tedna v Gorici.

x Žrtva strankarske podivjanosti v Kozani. 33-letni Henrik Debenjak je podlegel dobljeni rani. V četrtek se je podala na lice mesta sodnijska komisija, sestojeca iz preiskovalnega sodnika Musina in zdravnikov-veščakov dr. Bramo in Pittamiza. Na pokopališču v Kozani je bila izvršena avto-sija, ki je ugotovila, da je Debenjak umrl na posledicah zabodljaja.

Pokojnik je bil jako močan mož. Zapuščal dva otroka, izmed katerih je enemu 3, drugemu pa 4 leta.

x Okrajna bolniška blagajna v Gorici je zvišala prispevke od 3.75 odst. na 4.25 odst. (2.83 odst. za zavarovance in 1.42 odst. za delodajalce). Doba za bolniško podporno je raztegnjena od 20 na 25 tednov. Namestništvo je potrdilo povišanje, ki stopi v veljavo s 1. januarjem 1911.

x V Skrljah je izvoljen za župana g. Fran Bratina.

x Ustanovni občni zbor „Muzejskega društva za Goriško“ se je vršil v četrtek zvečer pri „Treh kronah“. Ker je bilo radi zaprtja pri „Jelenu“ nekaj zmešnjave, je bila udeležba nekoliko bolj pičla, nego bi bila sicer. Novi odbor se je konstituiral tako-le: g. prof. Gwaiz predsednik, g. dr. Eržen podpredsednik, g. dr. Bratina tajnik, g. c. kr. pošt. urad. Dietz blagajnik, g. R. Drufova gospodar. Odborniki so: G. c. kr. ravnatelj Bežek, g. prof. dr. Kos, g. prof. Koštilj in g. dr. Levpušček.

Članarina znaša letno 4 K. Člane lahko sprejema vsak odbornik, predmete za muzej tudi, posebno pa g. Drufova, C. spiska ulica v Gorici. Nadejati se je, da se bo naša inteligenca zanimala za ta novi narodno-kulturni pojav.

x Vojaštvo v Brdih. Medanskemu županstvu je došel odlok glavarstva, naj pripravi prostore za nastanjenje vojaštva, ki bo vsako leto bivalo v Medani od meseca marca do septembra. Za sedaj pride v Medano 80 vojakov-planincev. Nekateri posestniki so se že pogodili z erarjem za oddajo stanovanj.

Znano je, da vojaški erar plačuje precej dobre najemnine; zato so nekateri sprožili misel, da bi se zidali vojašnico, ki bi nesla lepega denarja. To je pametna misel, vendar bi bilo v interesu občine, da bi ona dala zgraditi vojašnico, tako bi imeli korist vsi občani. Povsod drugod se občine okorišajo s takimi prilikami in ne prepuščajo dobička privatnim špekulantom. — Tako naj bo povsod tudi v Brdih, kjer je nastanjeno vojaštvo v zadostnem številu.

x Hotel „Zlati Jelen“, ki je bil par dni zaprt radi vprašanja koncesije, ki je bila ugasnila po nekem odislem članu konsorcija, je zopet odprt. — Koncesijo je dobil eden izmed članov konsorcija.

x Šolske doklade. Proračun okrajnega šolskega sveta sežanskega za l. 1911 kaže: dohodkov 78.600 K, stroškov 186.344 K, primanjkljaj 107.744 K. — Pokrije se z doklado 110 odst. na vse izravne davke.

x Učiteljsko društvo za sežanski okraj je prosilo za draginsko doklado. Okr. šolski svet je sklenil priporočiti prošnjo dežel-nemu šolskemu svetu. Omenjeno bodi, da so okrajni goriški, tolminski in gradiški za-dolženi, sežanski pa je brez dolga.

x Okr. šolski svet Tolminski je do-volil, da se porabi do 2000 K za dra-ginsko doklado oženjenim učite-ljem.

Proračun za leto 1911 izkazuje 227.943 K stroškov, dohodkov pa 66.439 K Primanj-kljaj se pokrije s 150 odst. naklado na vse izravne davke.

Razun tega je bilo sklenjeno najeti pol milijona kron posojila za unificiranje dolgov.

x Nova podružnica Slov. plan. društva v Gorici. Pripravljala dela so končana in pravila odposlana. Doslej je spadala Gorica pod Soško podružnico S. P. D., ki ima svoj sedež v Tolminu.

Drag izlet v „Hilnteich“ je napravil v petek natak iz kavarne „Central“. Ker samemu ni dobro biti, je vzel seboj neko brezposelno natakaro. — Ko sta prišla v „Hilnteich“, je natakarka prosila, naj bi jej natak dal desetico, da zaigra orkestron. Može se na ženske najbrže slabo spozna, ker je dal „gospici“ na razpolago kar svojo novčarko, v kateri se je nahajalo 90 kron. Ko sta se naplesala, najedla in napila, sta odšla; med potjo v Gorico pa sta naprila še jedno postajo pri „Rdeči hiši“. Ko je gospod kavalir tu plačeval, je opazil, da mu manjka v novčarki bankovec za 50 K. Pri tem razkritju je gospica ušla; pozneje pa jo je policija našla ter jo odvedla v hotel „Neffoat“.

x Slovenci v Gradišču ob Soči se pridno gibljejo in se pripravljajo za ljudsko štetje. — V kratkem menijo tudi ustanoviti svoje društvo. Prav je to; naj bi Gradiščane posnemale tudi narodne manjšine in kolonije drugod po Furlaniji! Najlepša prilika za to je letošnje ljudsko štetje; saj pripravljajo delo za ljudsko štetje bo prav dobro služilo za ustanovitev narodnih katastrov, s katerimi treba takoj pričeti.

Kolesarsko društvo „Danica“ uljudno vabi gg. odbornike k odborovi seji, ki bo prihodnji četrtek ob 8.30 uri zvečer v društveni sobi.

Stenski koledar za l. 1911. goriških obrtnikov in trgovcev je izšel, ter so vsi gg. sodelovalci uljudno naprošeni, da se udeležijo seje, ki bo prih. četrtek, ob 7 uri in en četrt zvečer v društveni sobi kolesarskega društva „Danica“ ker predložim sklepni račun dohodkov in izdatkov.

Franjo Batjef.

Vesti iz Istre.

Mešana podružnica sv. C. in Met. za občini Ocizla-Klanec in Materijo priredi dne 8. prosinca 1911 prvi plesni venček v Hrpeljah v prostorih g. Karola Šiško-vič. Začetek ob 4. uri popoldne. — Svira polnoštevila sokolska godba društva „Zvezda“ iz Hrpelj. Čisti dobiček je namenjen za narodni sklad. Z ozirom na blagi namen te prireditve nadejati se je čim naj-obilnejše udeležbe okoličanov, posebno pa tudi tržaških Slovencev.

Zopet legina šola v Petrinjah (ob-čina Klanec). Nihče ne bi bil pričakoval, da se bo sploh kdaj pisalo o naših samo-slovenskih krajih pod tako delikatnim na-slovom. Toda, kakor se že dogaja večkrat, da je ta ali oni značajan (?) mož preko-picnil vse svoje nazore v eni noči — morda v dosego kakšnekoli časti — tako se je v resnici zgodilo tudi pri nas.

Imamo v Klancu dvorazredno ljudsko šolo, ter smo se nadejali, da bo ta šola o priliki zidanja novega šolskega poslopja razširjena najmanj v trirazrednico. Kakor rečeno, v eni noči je splavala naša nada po vodi, kajti dvignili so se različni „narod-njaki“ in „naprednjaki“ ter zahtevali, da se ta šola kratko malo uniči, a namesto nje, naj ustave dve enorazrednici (t. j. dve mučilnici za otroka in učitelja) in sicer eno v Prešnici, drugo v Ocizli.

Cudno je torej, da so nekateri ravno izmed teh značajnih mož predbacivali v „Edinosti“ št. 348 dne 16. decembra. Pe-trinjecem legino šolo, ker jasno je, da so sami sa svojimi voditelji vred, največji krši-telji prepotrebne boljše ljudsko šolsko-na-rodne izobrazbe.

Čeravno se še celo ti ljudje hvalisajo, da imajo razdelitev šole od kompetentne oblasti že v žepu, upamo, da ravno ta kompetentna oblast ne dovoli takšnega mnenja šole radi par sebičnežev, ki žele priti po tej lestvi do raznih — časti.

Gospodarstvo.

—B—. Zvišanje cen za prstene po-sode. Tovarnarji prstenih posod so zvišali cene svojih produktov za 10 odstotkov.

—b—. Zvišanje cen svile in bar-žuna. Lastniki tovarnen svile in baržuna (ža-meta) so sklenili zvišati cene svojih pro-

Podpisani javljajo potrjim srcem vsem sorodnikom, prijateljem in znancem pre-tužno vest, da je danes po dolgi in mučni bolezni v najlepši dobi svojega življenja, prečel se sv. zakramenti za umirajoče, naš preljubljeni sin, oziroma soprog, brat in oče

Dragotin Kodrič

v Gospodu zsepal.

Pogreb predragoga pokojnika bo v sredo ob 2. uri popoldne, iz hiše žalosti na Istrski cesti pri sv. Magd. spodnji št. 59. TRST, 26. decembra 1910.

Žalujoči rodbini:

Kodrič - Sosič.

(Novo Pogrebno Podjetje).

POHIŠTVO

SOLIDNO : in : ELEGANTNO

PO ZMERNIH CENAH

RAFAELE ITALIA

TRST - VIA MALCANTON - TRST

Mnenje gosp. dra. H. N. Deuveltian, Carigrad

G. J. SERRAVALLO

Trst.

Predpisal sem večkrat Vaše SERRAVALLOVO KINA - VINO Z ŽELEZOM (Vino di China Ferruginoso Serravallo) svoji klijenteli in imel sem vedno čudovite uspehe. Upliv tega izvrstnega izdelka je hiter in tudi gotov.

CARIGRAD, dne 3. decembra 1909.

Dr. H. DEUVELTIAN.

Odlikovana pekarna in sladstičarna

z zlato kolajno in križcem na mednarodni obrtni razstavi v Londonu leta 1909

Acquedotto 15 - Podruž. ul. Miramar 9

naznanja slavnemu trikrat na dan svež kruh.

Prodajalnica je tudi dobro preokrbljena z vsakovrstnimi bliskoti posebno za čaj. Ima razna fina vina in likerje v buteljkah in fine desertne bombone. Sprejema naročila za vsakovrstne torte, kroatke itd., kakor tudi vse predmete za speči. Ima tudi najfinjšo moko iz najboljših mlinov po najnižji ceni.

Bresplačna postrežba na dom. — Priporoča se slavnemu občinstvu z odličn. spoštovanjem

Vinko Škerk : Trst

Odpri se je v Škedenju **kinematograf „Adria“**

Elegantna dvorana, sestavljena op najmodernejših načrtih.

Vsaki torek, četrtek in soboto nov program.

VSTOPNINA : I. mesto 30 vin., otroci in vojaki 20 vin. II. mesto vin., otroci in vojaki 10 v.

Na obroke! **JAKOB DUBINSKY** Na obroke

TRST — ulica dell' Olmo šte. 1, II. nadstropje — Trst

Velika izbira izgotovljenih oblek za gospode in manufakturnega blaga

ter moške in ženske suknje.

UGODNI POGOJI ZA PLAČILA NA OBROKE. Cene brez konkurence.

Razstava : pohištva

VEDNO V ZALOGI : moderne in gosposke spalne sobe in jedilnice iz amer. orehovine, hrastovine in mahagonije; pisalne mize in obešalniki za obleke. Prodaja po konkurenčnih cenah. Via Madonna del Mare št. 6

REZBARSKA DELAVNICA.

G. De Vecchi & L. Skerl

nasledniki A. FONDA

Trst, ulica del Bosco št. 17, Trst

zaloga • ovsa

klaje in otrobov.

SEN 0 prve vrste po 7 K. Oves Ben po 17 K. Detelja po 7.50. Ograki oves po 19 K. Otrobi „V“ po 15.50 K. — Po 100 kilogramov na malo za razprodajo.

Krojačnica za civiliste in vojake .:

Franjo Polanec

v Trstu, via S. Giacomo (Corso) 6, II. n. Priporoča se slavnemu občinstvu in vojaštvu za vsako-vrstna dela. Blago prve vrste, delo solidno, cene zmerno.

TRŽAŠKI SLOVANI in posebno okoličani ki prihajajo v mesto po raznih opravilih, imajo najlepše in najpri-mernejše zbirališče v dobroproznani

:: Kavarni Universo ::

ki se nahaja na trgu pred „Narodn. domom“ št. 1, uprav nasproti restavracije „Balkan“. V kavarni so poleg izvrstne kave na razpolago vsakovrstni likerji in razni slovenski, nemški in laški časniki in vse boljše ilustr. revije. Za obilen obisk se priporoča FRANJO BOJC.

Simić & Co. - Trst

ul. S. Anastasio 8-10

OBAVLJA

Agenturske in komisijn. posle

Bavi se s prodajo kolonijalnega blaga in nakupom dež. pridelkov.

R. Gasperini, Trst

Telefon šte. 1974. SPEDITER Via Economo št. 10

Prevozno podjetje

o. kr. avstrijskih drž. železnice

Sprejme razcarinjaje kakoršnegasbodi blaga iz mitnic, dostavlja na dom.

POŠILJATVE, POTEGA KOVČEGOV. NAJDOGOVORNEJŠE CENE.

Zastopstvo tvrdke „CEMENT“

Tovarna cementa „PORTLAND“ v Spljetu. PRODAJA NA DROBNO. CENE BREZ KONKURENCE.

duktov za 5 odstotkov. Kakor razlog temu navajajo podražanje sirovin in produkcije.

— b — Kartel ogrskih lesnih producentov. Ogrski lesni producenti so sklenili združiti se v kartel. Vse večje firme so načelno privolile v kartelno združitev.

— b — Kartel dunajskih producentov opeke. Dunajski producenti opeke so sklenili obnoviti svoj kartel. Pogoji kartela ostanejo isti.

Odkod dobivati vrtno seme? — Kmalu pride čas, ko bo treba naročevati razna semena. Pri tem je pomniti, da se seme pridelano v bolj visoki legi oziroma mrzlem podnebnju bolje sponaša, nego seme iz gorkih in nizkih krajev. Zato treba naročevati seme le od takih vrtnarjev, ki imajo svoje vrtove za pridelovanje semena na severju in o katerih je znano, da so zanesljivi. Sicer se prideluje seme tudi lahko doma in tako seme, ki ga dobimo iz rastlin, ki so že aklimatizirane, to se pravi, ki so že privajene naši zemlji in legi je pogostoma najbolje. Vendar pa se priporoča, da jemljemo za seme najlepše rastline. Tudi moramo ločiti seme odraslih rastlin po teži in velikosti. Čim težje je seme, tem bolj je. Priporoča pa se od nekaterih rastlin seme menjati, ker se te rastline preveč spremenijo.

Razne vesti.

Kongres glasbenikov v Rimu. Povo-dom svetovne razstave v Rimu l. 1911 se bo vršil tamkaj tudi svetovni kongres glasbenikov. Italijansko ministerstvo se je v tem pogledu obrnilo na vse države, da pošljejo na ta kongres svoje zastopnike.

Solarski humor. Gospod nadzornik je izpraševal v šoli računanje na pamet in je vprašal malega dečka: Koliko je 4 in 5? Deček se je v zadregi počesal za ušesom, pogledal vprašanje v strop in molčal. Nadzornik je ponovil vprašanje v tej obliki: Vzemimo, da ti dam jaz pet kuncev, potem še štiri; koliko jih boš imel potem? Mali je pogledal in zavestno vskliknil: Ravno deset! — „Deset, tepec“, je dejal nadzornik, „kako prihajaš do te številke?“ — „Ker imam doma že enega kunca, gospod nadzornik!“

Jugoslovanski slikarski kongres. Beligradska „Novo Vreme“ poroča iz Sofije, da je tamošnje slikarsko društvo sklenilo sklicati prihodnji mesec jugoslovanski kongres v Beligradu. Na ta kongres bodo povabljeni bolgarski, srbski, hrvaški in slovenski slikarji.

27-letna stara mati. Neka kmetka dekla v Bekes-Czadi na Ogrskem je rodila s 13 leti deklico. Ta njena hči pa je hotela posnemati svojo mater in postala je tudi sama že s 14 leti mati. Tako je postala ta kmetka gospodična s 27 leti stara mati. Če pojde to tako naprej, pride ta gospodična še daleč, ker, če je postala že kot 27-letna gospodična stara mati, kaj bo še-le, ko bo 70-letna žena!

Štirje delavci zgoreli v tekočem jeklu. V livarni v Bochumu se je preobrnila ponev, v kateri je bilo 13.000 kg tekočega jekla, ki se je usulo na štiri delavce. Truplo so takorekoč zgoreli.

Prvi italijanski „Dreadnought“ je že dovršen. Ali gradnja se je ponesrečila. Ladija ima namreč 1400 tonelov več teže nego je bilo proračuneno v načrtih in je radi tega brzina ladije izdatno zmanjšana.

Dijaška beda na Ruskem. Kijevsko vseučilišče je izključilo 700 dijakov, ker niso mogli plačati kolektine.

Statistika usposobljenosti izpitov za srednje šole. V zadnjem šolskem letu 1909-10 je na avstrijskih vseučiliščih napravilo 792 kandidatov usposobljenostne izpite za srednje šole; prejšnje leto pa 753. Na posamična vseučilišča pa se razvrste takole: na Dunaju letos 240 (lani 205), v Inmostu 43 (37), v Gradcu 52 (43), v Pragi na češkem vseučilišču 201 (210), v Pragi na nemškem vseučilišču 68 (88), v Lvovu 86 (86), v Krakovem 79 (59) in v Črnovicah 23 (25) kandidatov.

Tujski promet v Avstriji. Te dni je v klubu avstrijskih železniških uradnikov na Dunaju cesarski svetnik Lehr predaval o tujskem prometu v Avstriji. Izvajal je med drugim: V minoletem letu je dospelo v Avstrijo 4.314.533 potnikov in sicer 2.839.398 Avstrijcev, 270.377 Ogrov, 20.228 Bošnjakov in 1.123.275 inozemcev. Tujcem je na razpolago 14.063 hotelov in penzionov, 223.169 postelj in v privatnih hišah 221.177 postelj. Ceni se, da so inozemski potniki (nevstevši Ogrje in Bošnjake) pustili v Avstriji okoli 70 milijonov K. K temu treba se računati stroške za vožnje, druga nakupovanja in poštne stroške.

Poziv za novoletna voščila!! Prosimo vse naše cenj. inserente naročnike, čitatele in sploh vse one osebe, ki želijo uvrstiti v našem listu Novoletno voščilo za dan novega leta, naj se pravočasno javijo podpisane, ker prekasne naročbe ne bomo sprejeli, ako ne bomo imeli prostora v listu. Inseratni odd. „Edinosti“.

Ker so nam številke od 18. aprila in 12. junija t. l. pošle, so naprošeni cenj. čitatele, ako ima kdo omenjene številke, da nam jih pošlje, za katere dobi primerno odškodnino.

Mali oglasi

Išče se trgovskega uradnika za knjigovodstvo, korespondenco (moško ali žensko za na deželo). Zeheta se popolno poznanje slovenskega in nemškega in vsaj za silo italijanskega jezika. Dotičnik bo nadomeščal šefa in vodil tudi blagajno. Zato se zahteva krevcija najmanj 1000 K ali pa primerno garancija. Plača po dogovoru. Ponudbe na Inseratni oddelček „Edinosti“ pod šifro: „Istra“.

Prodajo se okna, vrata, ključavnice in kmetni okna. — Zmlišče, ulica Sette Fontane, Fran Kocijan. 2118

Blova tordka Karl Markuža Trst - ulica Giacinto Gallina 6, priporoča slavnemu občinstvu svojo zalogo kvasa iz najboljših Avstro-Ogrskih tovar. Se priporoča Anton Markuža. — Svoji k svojim! 2217

Dobrodošča trgovina se odda ugodno za več let v najem. Ponudbe pod „Štev. 300“ na Inseratni oddelček tega lista. 2220

Hiša pri sv. Ani se prodaja pod ugodnimi pogoji. Podatke se vdobi v pisarni dra. Frana Brnčiča, odvjetnika v Trstu, Via Nuova št. 13, II. nadstropje. 2252

Proda se pohištvo po nizki ceni. Vicoletto S. Vito št. 8, I. n., Kramer Matej ob 6. uri zvečer. 2251

Priporočamo našemu občinstvu edinega slovenskega fotografa A. Jeričiča Trst, Via delle Poste 10 (poleg glavne pošte). — Gorica, Gospodsk. ulica 7. 2129

Gostilna „Alla stella d'oro“ — Via Fontana 14. — Vino prve vrste: kraški teran, belo vipavsko, črno istrsko, sveže pivo, domača kuhinja. Kosilo 44 st. Mrzla in gorka jedila. — Priporoča se Antonija Kučar. Svoji k svojim! 2129

PRODAJALNA manufaktur. blaga

Izbera fušanja, borgeta, perila in drobnarije za šivilje

FRAN KOCIJAN

Trst, ulica Molin a vento št. 17, Trst

„Caffé Goldoni“ Trst, Piazza Carlo Goldoni št. 2

Pijače naravne in prve vrste. Časopisi in ilustracije. POSTREŽBA TOČNA.

Za obilen obisk se najtočnejše priporoča

FRANJO MARINŠEK.

Giuseppe Beldinanzi, urar

urar

ulica Commerciale 5, Trst

Ure se jamčijo za eno leto

Poprave po jako nizkih cenah.

Ajdovo moko

pristno domačo

priporočam. CENE ZMERNE, postav-

ljam franko v trgovino.

FRANC KALAN

Škofjaloka št. 6.

Nov buffet pri sv. Ivanu

Luigi BRAIDOTTI

Via S. Cillino št. 1157 (Sv Ivanu) Trst

Izbor razne svinjine

in sira, kakor tudi piva, vina in likerjev s postrežbo

kave.

Se priporoča LASTNIK.

Odprto do ene popolnoči.

Prilika. Kabinjaka oprava iz aluminija, K 50!

Specialiteta: predmeti za darove. — Umberto Ceca — Trst, via Caserma 11. 1864

Otvoritev nove slovenske trgovine!

Čevljarska zadruga v Mirnu pri Go-

rici naznanja, da je otvorila v Trstu, v ulici

Barriera vecchia št. 38

prodajalno obuval

LASTNEGA PRIDELKA

Zadruga izdeluje vsakovrstna obuća od najpri-

prostejšega do najkrajnjega ter sprejema

tudi poprave.

Priporočamo se torej slavnemu občinstvu, da se

poslužuje vedno izdelkov naše zadruge, a bode naj

slavno občinstvo tudi prepričano, da se bo z našimi

izdelki zelo zadovoljilo.

Cene zelo nizke.

— NAROČBE SE IZVRŠUJEJO TOČNO.

UMETNI ZOBJE

Plombiranje zobov

Izdiranje zobov brez

vsake bolečine

Dr. J. Čermák || V. Tuscher

zobozdravnik : koncesij. zobni tehnik

Prilika. Kabinjaka oprava iz aluminija, K 50!

Specialiteta: predmeti za darove. — Umberto Ceca — Trst, via Caserma 11. 1864

Otvoritev nove slovenske trgovine!

Čevljarska zadruga v Mirnu pri Go-

rici naznanja, da je otvorila v Trstu, v ulici

Barriera vecchia št. 38

prodajalno obuval

LASTNEGA PRIDELKA

Zadruga izdeluje vsakovrstna obuća od najpri-

prostejšega do najkrajnjega ter sprejema

tudi poprave.

Priporočamo se torej slavnemu občinstvu, da se

poslužuje vedno izdelkov naše zadruge, a bode naj

slavno občinstvo tudi prepričano, da se bo z našimi

izdelki zelo zadovoljilo.

Cene zelo nizke.

— NAROČBE SE IZVRŠUJEJO TOČNO.

UMETNI ZOBJE

Plombiranje zobov

Izdiranje zobov brez

vsake bolečine

Dr. J. Čermák || V. Tuscher

zobozdravnik : koncesij. zobni tehnik

TRST

ulica della Caserma št. 13, II. n.

Ob priliki Božiča in Novega leta

v žganjarni in slaščičarni

vogal ul. Ghega in trga vojašnice

(blizu Nar. Doma in Kavarne Fabris)

Bogata izbira ruma

konjaka in vsakovrstnega maraškina v

boteljkah. Asti spumante, refošk, za-

grebski Pelinkovac in Sokol.

Hočete se prepričati?

obiščite velika skladišča

Marije ud. Salarini

Ponte della Fabra 2 ul. Poste Nuove

(vokal Torrente) Alla città di Londra

Velik izbor izgotovljenih oblek za moške in dečke

posumi na otroka. Povračniki, modni jopi, kakor tudi

raznih paletotov. Obleke za dom in delo. Delavske

obleke. Tirolski loden. Nepremočljivi plašči (prični

angleški). Specialiteta: blago tu- in inozemskih

tovarn. Izgotovljajo se obleke po meri po najnovejši

modi, točno, solidno in elegantno po nizkih cenah

Čoplo se Vam priporoča,

da kupite

stearične sveče

Nove tržaške tovarne (Nuova Fabbrica Trie-

stina „Marca Angelo), katere so najboljše

vrste in po nizki ceni.

Guido Bienenfeld

Trst - ulica Coroneo 39 - Trst

Knjigoveznica

G. KANOBEL - Trst

ulica A. Manzoni št. 4

Izvršujejo se vsakovrstna knjigoveška dela z vso

preciznostjo. Specialiteta: vezanje trgov. registrov.

Razne galanterije. Kartonažna dela itd.

Vezava romanov 50 stotink.

Tovarna škatelj po zelo nizkih cenah.

Edina slovenska

knjigoveznica

ANTON REPENŠEK, Trst ul. Cecilija 9

Izdeluje vsakovrstna knjigoveška prirosta

in fina dela PO KONKURENČNIH CENAH.

Bogomil Pino

Posor!

bivši urar v Sežani

ima svojo novo

prodajalno

UR

v TRSTU ul.

Vine. Bellini

št. 13 ..

nasproti cerk

sv. Ant. nov.

VERIŽICE

po tov. cenah.

Odhajanje in prihajanje vlakov

od 1. oktobra naprej.

Časi za prihod, ostroma odhod so naznanjeni po vrednotenju

evropskega časa.

C. kr. državna železnica.

Odhod iz Trsta (Campo Marzio)

5.10 0 Herpelje—(Rovinj)—Pula.

5.55 0 do Poreča in medpostaje.

6.00 0 do Gorice (in Ajdovščine).

7.30 8 Gorica—(Ajdovščina)—Jesenice—Beljak—

Celovec—Linec—Praga—Draždane—Be-

rolin.

7.34 0 Herpelje—Divača—Dunaj.

8.55 0 Gorica—Jesenice—Celovec—Dunaj.

9.00 0 Herpelje—Pula.

9.12 0 Le do Buj (in medpostaje).

1.05 0 Gorica—(Ajdovščina)—Jesenice—Celovec.

2.45 0 Koper—Buje—Poreč.

3.40 0 Gorica—Jesenice—Beljak—Celovec.

4.45 0 Herpelje (Divača—Dunaj) (Rovinj) Pula.

5. — 8 Gorica—Trbiž—Beljak—Celovec—Dunaj.

7.10 0 Le do Buj (in medpostaje).

7.22 0 Opčine—Gorica (Ajdovščina).

8.20 0 Herpelje (Divača—Dunaj)—Pula.

8.55 8 Gorica—Jesenice—Beljak—Celovec—Linec

Praga—Dunaj—Monakovo—Draždane—

Berolin.

10.35 0 Gorica—Jesenice—Beljak—Inmost—Mo-

nakovo.

OB NEDELJAH IN PRAZNIKI:

2.14 0 Boršt—Herpelje—Divača.

2.40 0 Gorica (in medpostaje).

Prihod v Trst.

5.47 0 Iz Dunaja, Solnograda, Celovca, Mona-

kova, Inmosta, Bolcana, Beljaka Ljub-

ljane, Jesenic, Gorice.

7.15 0 Iz Dunaja (čez Divačo—Herpelj).

7.20 0 Iz Gorice (Ajdovščine).

8.32 0 Iz Buj (in medpostaj).

8.52 8 Iz Berolina, Draždan, Prage, Linec, Du-

naja, Celovca, Bolcana, Beljaka, Jese-

nic, Gorice (Ajdovščine).

9.45 0 Iz Poreča in medpostaj.

10.23 0 Iz Pule (Rovinj) Dunaja (čez Divačo).

11.10 0 Iz Dunaja, Celovca, Beljaka, Gorice.

OB NEDELJAH IN PRAZNIKI:

8.48 0 Iz Gorice in medpostaj.

9.40 0 Iz Divače Herpelj in medpostaj.

OPAZKE: Podčrtane številke značijo popoldna

0 (osebni vlak) 8 (brzovlak) M (mešani vlak)

== Skladišče ==

izgotovljenih oblek

FARCHI

— TRST —

ul. Giosue Carducci 32.

Velika izbira oblek, moških

in deških sukenj po nizkih

cenah.

Edina slovenska